

Український Інвалід

Ч. 1

Орган Союзу Українських Інвалідів на Еміграції

1949

Український інвалід

Ч. 1

Орган Союзу Українських Інвалідів на Еміграції

Adresse Redaktion — Verband Ukrainische Invaliden
Hauptvorstand
(13 b) Augsburg, Judenberg 8-II, Bayern
U. S. Zone — Germany

Adresse Administration—Andrij Kalyta
Neu-Ulm Reinhardt Kaserne Bl. „B“ z 9
U. S. Zone Germany

Від Редакції

Випускаємо перше число нашого станowego органу „УКРАЇНСЬКИЙ ІНВАЛІД“.

Потреба видавати свій орган перед Головною Управою СУІ повстала відразу вже по Установчому Інвалідському З'їзді, що відбувся 9 - 10 червня 1948 р. в Н. Ульмі, але на перешкоді стояли труднощі характеру організаційного, технічного і фінансового.

Тепер ці труднощі переборено бодай у такій мірі, що випускаючи це перше число, сподіваємося, що воно не буде останнім, а при підтримці нашого Членства прихильного до Інвалідів нашого ідейно-патріотичного Громадянства, — сподіваємося, що будемо видавати наш орган регулярно.

Завдання „Українського Інваліда“ і широкі і відповідальні. Він має бути нашим голосником, через який Інваліди будуть говорити один з одним та з нашим патріотичним Громадянством, що, віримо, захоче наш голос почути. „Український Інвалід“ буде давати своєму Членству організаційні, правні й фахові поради, а наше Громадянство по широких світах розкидане, частиною якого всі ми є, буде інформувати про своє життя й обмінюватися з ним своїми думками й поглядами також і про всі актуальні справи порядку загально-українського.

Доки Головна Управа СУІ не мала свого органу, то пробувала заповнити цю ланку при допомозі української преси, до якої посилає з проханням про видрукування свої комунікати й звідомлення. На жаль, ця спроба випала невдатно, й не обійшлося при тому, делікатно сказавши, без курйозів.

Так, одна українська страшно-патріотична і, можна сказати, „войовнича“ газета за уміщення комунікату Головної Управи СУІ про повстання Союзу Інвалідів, з одночасним зверненням до Громадянства з проханням

про пожертви на пильні справи Союзу в організаційному періоді його життя, надіслала Управі до заплатавання... кругленький рахунок. — Не так по-вояцьки, як по-крамарськи справу потрактувала! — Мабуть запорізької приказки не знала: „Як хочеш лай, тільки крамарем не називай!“

Інша — теж патріотична — не обізвалася зовсім, а ще одна патріотично-демократична, то, не подавши нашого повідомлення в цілості, зокрема, опустивши роаділ відчитної частини — про вдані грошеві допомоги — повисмикувала з нашого повідомлення окремі уступя і майстерно „змонтувала“ з тих уступів таку собі маленьку „свинку“, чи то пак, вивела з тих уступів гідну своїх пп. Редакторів „мораль“, що... не жертвуйте, мовляв, добрі люди на тих інвалідів, бо вони — марнотратці: замість того, щоб вібрати марки „справедливо — в рівних долях“ на інвалідські душі поділяти, Головна Управа СУІ закупила аж дві друкарські машинки!.. Пан Редактор тієї „патріотично-демократичної“ газети, хоч сам на інвалідські потреби дореформового шеляга не зволив пожертвувати, спромігся дати Управі СУІ таку саму щирю безплатну пораду, як той апостол, що то докоряв Марії Магдалині: пощо вона вилила дорожціне миро Христові на ноги, коли те миро можна було за добрі гроші продати й обділити мідяками єрусалимських жебраків! — Сумний кінець того користолюбного апостола хай буде п. Редакторові за пересторогу!..

З великою сатисфакцією стверджуємо, що серед рядового Українського Громадянства та достойних Представників обох Українських Церков Інваліди відразу знайшли моральне співчуття й матеріальну підтримку в свої найтяжчі часи організаційного об'єднання й оформлення.

На цьому місці також почуваємося до приємного обов'язку ствердити, що з великою прихильністю поставився до СУІ Голова ЦПУЕ. п. Василь Мудрий, який прийшов з моральною і матеріальною допомогою.

Та з найбільшою вдячністю стверджуємо щиробратерське ставлення до СУІ з боку Союзу Українських Ветеранів, зокрема його Голови, п. Генерала К. Раєнського-Смовського, за ініціативою якого Ветерани вібрали й передали до каси СУІ 40.000 РМ.

Воно й не дивно, коли заважити, що пп. Побратимів-Ветеранів Збройного Чину Визвольних Змагань, чесними вояками бувши, в боротьбі з ворогом-катом самі не раз

на поріг смерті обома ногами ставали й смерті в очі одважно заглядали! І на цьому місці з наголосом треба згадати, що придбання для потреб СУІ друкарських машинок саме з суми переданої СУІ від СУВ, Побратими-Ветерани не лише не осудили, а ще й схвалили, як придбання доцільне й корисне, яке врятувало гроші при девальвації.

З прикрістю мусимо ствердити, що не знайшли Інваліди не лише співчуття, але й зрозуміння з боку українського Громадянства, зорганізованого в політичних партіях. Зайняте бувши боротьбою за політичні впливи, воно відмахувалося від інвалідів, як від якогось громадського непотребу...

Таке ставлення до Інвалідів з боку саме політичних партій не ворожить тим партіям нічого доброго, бо насамперед свідчить про брак у них державницького вярблення й мудрости! Чейже сліпому хіба не видно, що Батьківщини нам ніхто не подарує, що не можна її ані за гроші купити, ані випросити не можна й на міжнародніх конференціях, ані видурити, ані вкрати. — Визволити її від ворога-ката можна лише залізом та кров'ю — війною! А що не маємо сьогодні власного заліза-зброї, то єдице, що спрані визволення нашої Батьківщини дати можемо, це — нашу КРОВ!

І тут, Павове-Браття Інваліди, при всій нашій скромності чесних вояків, можемо з найбільшою гордістю сказати, що ми не жалували для нашої Батьківщини ані своєї, ані ворожої крові! А свідчать про це наші рани-каліцтво та наші хвороби, яких ми набули на війні! Та ще ворог переконався, чого вартий був на війні український вояк!

Інша річ, що рідної не маючи армії, як не маючи власного заліза-зброї, змушені ми були йти до Ціли — визволення Батьківщини — в складі чужих армій в чужому однострої та з чужою зброєю в руках. — Не ми тому були винні!

З тим більшим болем та з тяжчим обуренням було нам читати на шпальтах ніби українських, бо мовою українською писаних газет злобні докори де-яких ніби українських фахових політиків, що українські Інваліди останньої війни, це — „коляборанти“ з німцями!

Ці наклепи писалися тоді, коли то ще американська військова влада не зорієнтувалася була гаразд, якого „союзника“ вона в особі червоної Москви має, і

готова була цим наклепам на нас з боку тих фахових політків повірити!

Це писалося тоді, коли московські посіпаки мали право вільного вступу до таборів і мали право вимагати примусової репатріації нас, як „коляборантів“, на криваву розправу до московської червоної катівні!

Це писалося тоді й при тих умовах, коли ампутовані руки й ноги були наочним доказом тої ніби „коляборації“.

Гідко нам про ту писанину згадувати, та хоч ми й знаємо авторів тієї писанини, то брідячись подавати їхні ганебні імена на сторінках свого органу, на цьому місці ставимо запит. — З ким ті „фахові політики“, пишучи на нас — в ім'я Маркса — свої наклепницькі доноси, „коляборували“?

Подані вище причини: байдужість одних, недоброзичливість других і ворожість третіх українських політичних чинників у великій мірі спричинили й те, що Українські Інваліди могли приступити до творення власної станової організації тільки тоді, коли прийшла змога про потребу створення станової інвалідської організації не лише вільно говорити, але й вільно стало до неї приступити...

Сьогодні СУІ працює далі по лінії охоплення своєю організаційною сіткою всіх Інвалідів, які ще не є Членами СУІ, організує для Інвалідів майстерні праці й скромні торговельні підприємства і — в порозумінню з СХС — дбає про забезпечення Інвалідів протезами, ортопедичним взуттям, як також робить заходи в справі переселення в Німеччину.

Справедливість вимагає відзначити жертовну поміч з боку Українського Громадянства, зорганізованого за океаном в ЗУАДК-у, на європейському континенті репрезентованому Вп. Паном Д-ром Романом Смуком, який забезпечує СУІ — через СХС протезами: ортопедичним взуттям, приділами харчів та в особі якого Головна Управа СУІ складає свою подяку Заокеанським Братам!

До Головної Управи Союзу Українськ. Інвалідів на Еміграції

З Новим Роком і Різдвом Святим!

Вітаю щиро Об'єднання Інвалідів активної збройної боротьби за Нашу Розв'язну Матір—Україну.

Інваліди нашої визвольної боротьби—це наявний свідок, це неабиякий доказ, що боротьба та існувала, що ми всі готові були вмерти для ліпшої Долі нашого Народу та за вільне, незалежне, державне існування України.

Інваліди мусять бути свідомі своїй високій моральній вартості, мусять єдиним спільним міцним гуртом плекати всі високі чесноти та все невпинно стреміти до зміцнення Сили Духа й Любови та Самопожертви для однієї тільки мети—**Визволення України!**

Інваліди мусять бути підвалиною, ґрунтом для всіх тих, що може ще з нами, або... після нас підуть до бою! Останнього, вирішального, переможного бою!

Отже, до праці, до гурту, до підготовки себе до Великого Чину!

Вітаю рівно ж і з відновленням інвалідського друкованого органу „Український Інвалід“. 1 січня 1949 року.

МИХАЙЛО САДОВСЬКИЙ

генерал-хорунжий

основоположник інвалідської організації на чужині в 1921 році та б. редактор „Українського Інваліда“.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Головної Управи Союзу Українських Інвалідів на Еміграції в справах Фінансових та організаційних.

I.

Нововибрана Управа Союзу Українських Інвалідів на Еміграції на Установчому Делегатському З'їзді СУІ в

днях 9-10 червня 1948 року уповноважена від колишньої Управи Союзу Українських Інвалідів в Німеччині дати Українському Громадянству і Українським Інвалідам на еміграції зачитаний на З'їзді Фінансовий звіт за час від свого повстання в березні 1947 року по час злиття Союзу Українських Інвалідів в Німеччині з Секцією Інвалідів при Союзі Українських Ветеранів, яке сталося під час згаданого З'їзду.

Звіт цей припадає на підготовчо-організаційний період до створення єдиної інвалідської організації на еміграції.

ПРИБУТКИ:

	Сума в Р. М.
1. Допомога від Голови Ц. П. У. Е., п. Василя Мудрого	1000
2. Церковні збірки з зарядження Високопреосвященного Владика Архiepіскопа Кyr-Ігоря.	2458,30
3. Допомога від кооперативи „Самопоміч“ в Авґсбург, „Зоме-Казерне“	2000
4. Допомога від Управи Табору „Зоме-Казерне“ в Авґсбург.	1000
5. Церковні збірки з зарядження правління У.А.П.Ц.на Баварію в Мюнхені	3579,25
6. Членські вкладки філій	84

Разом. 10121,55

(Десять тисяч сто двадцять одна райхсмарка і 55 пфенігів)

ВИДАТОК.

1. Допомога інвалідам різного роду (індивідуальна, на ліки, протези і т.п.)	4490,70
2. Канцелярські видатки, друки, приладдя, переклади з української мови на англійську, німецьку і навпаки.	1590,88
3. Папір на статуты, бланки, анкети, відозви, оголошення і т.д.	436
4. Кошти подорожі до урядів, установ, видатки репрезентаційні, поїздки в терен і т.п.	1777,40
5. Організація та влаштування шевської робітні для вискріпінюваних інвалідів.	1826,77

Разом. 10121,55

(Десять тисяч сто двадцять одна райхсмарка і 55 пфенігів)

За подані вище допомоги від осіб, установ та організацій, Головна Управа Союзу Українських Інвалідів на

Еміграції в імені власному та в імені колишньої Головної Управи СУІ в Німеччині складає щедрим Жертводавцям сердечно щиро подяку і просить і надалі не залишати СУІ своєю опікою та допомогою.

На цьому місці обидві Управи—сучасна й колишня вважають за наказ сумління висловити найсердечнішу подяку Високодостойним панам—в першу чергу й особливо—Вц. П.В. Криницькому та редакторові М. Дольницькому за їх поміч, яку вони безінтересовно подали СУІ в його перших організаційних кроках, в укладанню та редагуванню статутів, перекладах і т.п.

II.

В днях 9-10 червня 1948 р. обрана на Установчому Делегатському З'їзді Головна Управа СУІ на Еміграції одержала від Союзу Українських Ветеранів в особі п. Генерала К. Равенського-Смольського 40.000.—(сорок тисяч) Р. М., вібраних на потреби СУІ по філіях СУВ.

З цієї суми видано на:

Сума в Р.М.

1. Закуп друкарських машинок та необхідного устаткування для канцелярії СУІ. . .	11.000
2. Кошт Делегатського З'їзду (подорожі, приміщення, в м. Новому Ульмі, харчування, кошти адміністрації).	2.911
Разом	13.911

Решту грошей в сумі 25.826.-Р.М. передано на передодні грошової реформи в цілях забезпечення й обміну Голові Ц.П.У.Е., п. Василені Мудрому і 283.-Р.М.—решту від авансу виданого в зв'язку зо З'їздом в днях 9-10 червня 48 р. передано до забезпечення й обміну редакції „Українських Вістей“. Згадані вище суми, здані для забезпечення й обміну на нову валюту за курсом організації та установ у відношенні 1,10, мають виступити в новій валюті 2. 608, 90 Р.М. З того половину „заморожено“ в банку на неозначений час, а другу половину, то є: 1.304 Р.М. і 45 пф., банк виплачує авансами на необхідні організаційні, інформаційні та адміністраційні видатки в міру потреби.

Головна Управа СУІ на Еміграції почувается до приємного обов'язку на цьому місці скласти подяку за щедрий Братерський дар—40.000 Р.М. (сорок тисяч), які для Союзу Інвалідів вібрав через свої філії Союз Українських Ветеранів, як також—усім Жертводавцям, що поділилися в інвалідами в міру своїх скромних можливостей.

III.

Головна Управа подає до відома Українського Громадянства та Українських Інвалідів, що вже приступлено до заплнюваної праці, а саме:

1. до основної перереєстрації всіх членів і кандидатів на дійсних членів Союзу,

2. до кваліфікації через Кваліфікаційну Інвалідську Комісію та встановлення інвалідності на підставі діючих міжнародних законів.

Тільки на підставі висліду, по перепровадженню повищих чинностей, Головна Управа матиме докладний статистичний матеріал про стан інвалідів і тільки тоді зможе оформити інвалідські документи та приступати до всякого роду допомогової акції, як: перевишкіл, переселення, грошеві допомоги і т. д.

IV.

Доки СУІ не стоїть на власних ногах, впершу міру він мусить заопікуватися своїми членами від 100-30% інвалідності, а опіку над вдовами й сиротами по упавших вояках зможе перебрати щойно по задовольненню цієї першої потреби. Хвилює під цю пору вдовами й сиротами опікується: Жіноча організація при Ц.П.У.Е., та СХС.

Головна Управа Союзу Укр. Інвалідів
на Еміграції

Народе український!

До обов'язку!

„Більше від цієї любови ніхто не має,
як хто душу свою покладає за друзів
своїх“. Івана 15, 13.

Скільки ж їх, оцих відважних, сильних духом, що сповнили цей заповіт Христовий? Де вони, де їх шукати? Спитай, Народе мій, у степу розлогого, у ланів широкополах, у орлів крилатих. Вони там скрізь лили свою шляхетну кров; вони складали там своє життя, вони там скрізь лягали кістками за щастя, за державність, за добро свого народу, за честь нації, в обороні Краю Рідного.

Та що Тобі минуле і сучасне?
Ти лицарів своїх не відсиш шанувать,
Могили їх степи убрали рясно,—

Та нікому вінками їх зквітчать.
І нікому цвіт надії прославить“.

Ми всі байдужі. Ми думаємо лише про себе, турбуємось про особисте життя. Ми спокійнісенько проходимо мимо, щоденно бачачи отих відважних—дужих, що мислили не так. Це ті, що йшли за Рідний Крій вмирати і там скалічені, позбавлені юнацької краси, позбавлені здоров'я, безпомічні, покинуті на призволяще.

Це наші лицарі, це наші інваліди, оті герої мовчазні, що виконали обов'язок до Краю, а нині нудяться у млі, покинуті, пригноблені, і голодні... а не зробились алі...

Погляньмо на інші народи, як цінують усі вони своїх героїв, тих лицарів, що за добро свого народу, свої батьківщини дали своє здоров'я, каліками зробились, стали інвалідами.

Народе мій?

В вогні палає наш Рідний Край. В руїні і в багні! Він жде визволення. Він жде нових лицарів — нових героїв!

Хто ж схоче бути ними?! Хто стане добровільно інвалідом, бачачи Твою невдячність та байдужість?

„Народ — герой „героїв“ появляє,
Шануючи, він їх вінцем втичає,
Високий дух високість признає, —
А раб народ, як є герой у нього,
Він на борця величяного свого,
Гриває каде, його камінням б'є“.

Не будемо ж рабами! Шануймо своїх лицарів і опікуймося ними, коли вони втратили здоров'я і стали інвалідами!

Бог спокою нехай буде з усіма вами!

† Смирений ІГОР
Архєпископ Полтавський
і Кременчуцький.

Комунікати

Головної Управи Сомозу Українських Інвалідів на Еміграції

1. В СПРАВІ ІНВАЛІДСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ.

З приводу фінансово - технічних і організаційних труднощів Інвалідська Кваліфікаційна Комісія не проходить постійно нормальним шляхом, як це передбачалося в ранішому, а проходить в міру фінансово - тех-

жичних і організаційних умови. В філіях, де ще не пройшла Інвалідська Кваліфікаційна Комісія, Головна Управа СУІ бере тимчасово під увагу документи з вислідів Комісій: СХС, німецької, польської і т. п.

Однак, мимо вищезгаданих труднощів, ми сподіваємося, що в найближчих місяцях Інвалідську Кваліфікаційну Комісію буде переведено майже по всіх філіях СУІ.

2. В СПРАВІ ОПРОТЕЗУВАННЯ ІНВАЛІДІВ.

Заходами та порозумінням Головної Управи СУІ на Еміграції ЗУАДК на Європу призначив 1500.—НМ (одна тисяча п'ятьсот НМ) місячно на опротезування інвалідів. Тому, що ще не всі інваліди є охоплені в СУІ і Головна Управа не має відповідного персоналу для технічного переведення опротезування, фонди на опротезування інвалідів ЗУАДК на Європу передає щомісячно до Централі СХС. Оплачування протез відбувається в такий спосіб:

Ампутовані інваліди, члени Союзу пишуть заяви від своєї філії до Централі СХС через Головну Управу СУІ, яка заяви ті підтверджує та до тієї заяви долучують:

а) Посвідку від місцевого лікаря СХС, яка стверджує, що даний інвалід потребує протезу,

б) Рахунок фірми—ортопедичного заведення, де даний інвалід замовив собі протезу.

Станції СХС реєструють в себе такі заяви та віддають Інвалідові до дальшої пересилки в Головну Управу СУІ, яка в свою чергу всі заяви реєструє, опініює та висилає до Централі СХС. Гроші буде своєчасно виплачувати дотичним фірмам, а не інвалідам на руки. СХС подає на підставі вплинувших заяв з потрібними документами місячний кошторис до ЗУАДК-у для одержання грошей. Звіт із опротезування до ЗУАДК подає Централь СХС. Президія Головної Управи СУІ проводить переговори з Централією СХС в напрямі кожногочасного спільного опрацювання місячного кошторису для опротезування інвалідів.

Інваліди, що потребують протез, а не є членами СУІ, висилають заяви з потрібними документами через Станції СХС до Централі СХС безпосередньо (не через Головну Управу СУІ).

3. В СПРАВІ ПЕРЕСЕЛЕНЧОЇ АКЦІЇ ДЛЯ ІНВАЛІДІВ

Під безпосереднім та посереднім натиском - вимогою Головної Управи СУІ на компетентні українські

установи в справі принципової розв'язки проблеми інвалідів відбулося в дві 18. жовтня 1948 р. (в приміщенні ЦПУЕ) засідання громадських чинників в справі переселення і сталого побуту інвалідів і непрацездатних. На цьому засіданні взяли участь представники від ЦПУЕ, ЗУАДК, Централі СХС, Союзу Українських Інвалідів і Централі Союзу Українських Кооператив. В результаті нарад і дискусій принесено ряд постанов і рішень, а між ними ухвалено покликати постійну Комісію при ЦПУЕ—Комісію організації сталого побуту інвалідам і непрацездатним, в склад якої мають увійти по одному уповноваженому представникові з правом голосу від компетентних в цій справі українських громадських установ. Така Комісія вже відбула свої перші дві конференції в приміщенні СХС в Мюнхені і своєю постановою рішила перевести наперед повну реєстрацію всіх непрацездатних: а) інвалідів, б) хворих на різні недуги, в) старших понад 60 років, г) членів родин всіх цих груп. Це в цілі точного статистичного матеріалу, в справі допомогою і переселення акції на сталий побут. В цій справі в рамках ЦПУЕ переопрацьовують реєстрацію непрацездатних в тому і інвалідів, відділи суспільної опіки по таборах і приватно мешкаючих. Комісію організації сталого побуту інвалідів і непрацездатних створено в такому складі: представники від Української Автокефальної Православної Церкви, Української Греко-Католицької Церкви, ЗУАДК'у, СХС, Об'єднання Українських Жінок в Німеччині, Союзу Українських Ветеранів, Союзу Українських Інвалідів, Союзу Українських Кооператив, правного, суспільного і праці відділів ЦПУЕ. В справі переселення інвалідів і непрацездатних Президія Головної Управи СУІ, правний і суспільний відділ ЦПУЕ рішили внести меморандум-інтервенцію до компетентних чинників влади: Головної Квартири Американської Армії, Головної Квартири ІРО, порозумівшись перед тим індивідуально з проводами деяких чужинецьких Комітетів і проводом Інтернаціонального Центрального Комітету для політичних втікачів і ДП в Німеччині (ІНКОПФ), щоб внести спільний меморандум до всіх національностей (приблизно яких є 28). Цю справу внесення меморандуму узгоджувала спільна конференція ІНКОПФу, де рішено внести меморандум до вищезгаданої влади. Про результат акції меморандуму будемо в будучому інформувати.

4. В СПРАВІ ВАРСТАТІВ ПРАЦІ ДЛЯ ІНВАЛІДІВ

Закриється нам справа переселення куди небудь інвалідів індивідуально чи групово, бодай в частині, то інвалідам не можна ждати заложивши руки, а треба організувати торговельно-виробничі підприємства, в яких інваліди мали б сталий дохід і були поставлені на власні ноги. Ці підприємства треба так організувати, щоб інвалід в них по можливості вчився якогось фаху в теперішньому побуті тут, чи з огляду на майбутній виїзд, як також щоб з того варстату праці мав постійний дохід. Такі підприємства, як різного роду крамниці —буфетові, споживчі і тому подібні, далі — варстат праці: шевські, калюмарські, годинникарські, друкарської техніки і тому подібні. Головна Управа СУІ має подекуди вже зорганізовані і на них дала відповіді фонди. Осередки СУІ, що дотепер ще в себе не зорганізували таких підприємств, повинні це в міру можливостей на місцях зробити, прикладаючи проєкт і кошторис Головної Управи СУІ для затвердження та еwentуального субвенціонування фондами. В справі створення вищезгаданих підприємств Головна Управа СУІ співпрацює з ЦПУЕ і з іншими компетентними українськими установами (уділення ліцензій, звільнення від податків, моральна і правна піддержка управами таборів на місцях).

5. РІЗНІ ЗАГАЛЬНО-БІЖУЧІ СПРАВИ

Головна Управа СУІ одержує різні запити від інвалідів з низових клітин, чому СУІ не фірмує в акції рестрації інвалідів і непрацездатних, а лише ЦПУЕ і СХС, чому опротезування веде СХС і т. п. Хочемо вяснити на тепер і на майбутнє, що Головна Управа СУІ має при веденні тих всіх справ (переселення, опротезування і т. п.) своїх представників, що тісно співпрацюють та координують роботу з СХС та Комісією організації сталого побуту інвалідів і непрацездатних. Всі такі справи самі робити не можемо, бо не маємо на це відповідного апарату і фондів. Наше завдання досягнути ціль: щоб призначені допомоги для інвалідів були повністю розподілені тому ми є всюди інтервенційним товчком, контрольним і координуючим чинником, щоб наші інтереси були всюди заступлені. Так само поставлено сьогодні працю і в німецькому Союзі Інвалідів і інших. Дальше інформуємо, що в першій черзі на рпiku йдуть дійсні інваліди, ампутовані і важко ушкоджені.

Двічі дає той, хто дає скоро...

„Несть више сея любви, аще кто
душу свою за друзі своя полагает“.
Євангелія од Іоанна, Гл. 15, ст. 13.

В поезії: „Буває в неволі іноді згадаю“... Т. Шевченко оповідає про свій сон, в якому йому, ніби малому, старий козак показує образ минулої боротьби українського народу за свою волю:

...чорна могила розкрилась..
Дивлюся — в могилі усе козакі:
Який безголовий, який без руки,
А хто по коліна неначе відтятий
Лежать собі хлопці, мов у теплій хаті.

Дивися, дитино, оце козакі,
Ніби мені каже: по всій Україні
Високі могили — усі олякі:
Начинені нашим благородним трупом,
Начинені туго. Оце воля спить!
Лягла вона славно, лягла вона вкупі
З нами козаками... Бачиш, як лежить..
Неначе сповита... Тут пана нема:
Усі ми однак на волі жили,
Усі ми однак за волю лягли,
Усі ми і встанем..

За що ми голови складали
В оці могили? — Будеш жить
То, може, й знатимеш, небоже!
Бо слава голосно кричить
За наші голови!..

Коротко сказавши, в цій поезії Шевченка козакі — це були ті, що за Батьківщину та за її волю віддали найдорожчий дар Божий — власне життя.

Віддали все, що мали!

В своїй жертві вони всі однакові перед нею — благородні! — Як та воля, за яку вони билися - вмирили . .

В простій лінії благородні потомки тих благородних козаків — це наші сучасні воєнні інваліди. Не словом кучерявим і не криком голосним, а ділом кривавим засвідчили вони свою жертвність для України, довели свою чинну готовність оддати за Неї своє життя! — начиний доказ такої готовності в тому, що

... який без руки, а хто по коліна неначе відтятий“.

А всі вони в своїй рішучості не вагалися ступити на

поріг смерті і, тільки Вища Воля — Промисел Божий та ще „материнська молитва, що зо дна моря піднімає“, змінили їм смерть на більше чи менше доживотне каліцтво. . .

І от ходить Український Інвалід поміж українськими людьми і сумними очима поглядає на український світ — хоч „слава голосно кричить“, то мало хто до голосу її прислухається. . . Ходить Український Інвалід невизнаний, часто, до праці заробітку нездібний — безпритульний і ніхто його помічати не поспішає. . .

Дівчина українська гордить своїм Братом - інвалідом, соромиться з ним на люди показатися, бо один з них на милацях, бачите, ходить, другий „смішно“ накульгує, третій. . . безрукий і „неграбний“, четвертому обличчя покалічила і він такий „негарний“.

Часто й таке трапляється, що не маючи Інвалід шеляга ломаного за душею, скромно просить — слова з себе видупити не може — про скромну допомогу. . . А йому якийсь волеумудрий з „батьків народу“ відгадує: „А хто тебе по твоє каліцтво посилав!“, або якийсь „інженер людських душ“, великого батька малий син, повчає, що „наслідок, мовляв, мілітаризму. . . й ніхто тому не винен“. . .

Чи мають наші інваліди посиленій харч, пристійну одежину, щоб грішне тіло прикрити, догідніше помешкання, поміч — опіку?

—Хоч „слава голосно кричить“, та люди глухі і часто Український Інвалід найнеобхіднішого не має, часто йому найпотрібнішого бракує.

Спасення для здорових і працездатних Бельгія чи Канада для каліки-інваліда недосяжна. . .

І бачимо; хоч би у німців: німецький інвалід має забезпечене місце в трамваї — молодому інвалідові це місце уступає не раз тричі старша від нього пані; на залізниці має інвалід спеціальні вагони для тяжко покалічених, залізничний квиток купує поза чергою... а такий голодний Німеччині має додатковий приділ харчів. . . Для нездібних до праці — вигідні помешкання, захоронки з чемною та совісною обслугою, добра лікарська опіка і т. п.

Порівняння життєвих умовин інвалідів німецьких з українськими й, головні відношення німецького й українського громадянства до своїх інвалідів свідчать, що слава голосно кричить проти тих земляків українських, які

у українських інвалідів занедбують. . . Бо німці. . . державники. . .

Німецький інвалід має опіку і від держави і від усього громадянства.

Український — не має тої опіки ні від кого.

Але він мусить її мати!

В умовах еміграції мусить її мати від Українського Громадянства!

Він заслужив її — він має на неї право!

Подаючи в іншому місці нашого часопису повідомлення про створення Союзу Українських Інвалідів на Еміграції, закликаємо Українське Громадянство поспішати з допомогою тим, хто своєю кров'ю та ранами-каліцтвом довів, що „Несть вище сея любови, аще кто душу свою за друзі свои полагает“.

На цьому місці в ім'я справедливости в імені ГУСУІвЕ складаємо нашу найсердечнішу подяку тим Вп. Громадянам, які до тепер од щедрості своєї ділилися з інвалідами шматками хліба.

І, скажемо на закінчення, двічі дає той, хто дає скоро!

План роботи в культ-освітній ділянці Союзу Укр. Інвалідів.

ЗАГАЛЬНІ ЗАВВАГИ ТА ЗАВДАННЯ.

1. Коли говорити загально про завдання по лінії культ-освітньої роботи необхідно треба розглядати ту справу беручи під увагу:

а) спроможності самих інвалідів працювати в тому напрямі,

б) можливості такої роботи в еміграційних умовах.

Культ-освітню працю я розумію так:

1. Інваліди прагнуть над собою в напрямі здобування освіти, де то студії по рівних школах,

2. Необхідно треба потворити серед інвалідів гурток-мемуаристів,

3. Інваліди беруть участь поодинокі і організовано у всяких загальнонаціональних справах, академіях тощо, особливо таких, в яких сягається збройні виступи укр. народу, взагалі героїам зброї.

1. Є чимало серед нас інвалідів, що студіюють на вищих школах або вчаться в середніх школах. Таким інвалідам треба необхідно помагати в науці матеріаль-

но, допомогти їм діставати научні матеріали та взагалі все робити, щоб тут на еміграції могли здобути належну освіту.

2. Гурток інвалідів, що вміють і хочуть писати спомини є також одною з дуже важливих справ для нас інвалідів взагалі. Це я вважаю, є одним із найкращих способів не тільки збуджувати в українського громадянства почуття пошани до інвалідів, але це велика робота по пропаганді героїзму збройної боротьби. Спомини писані інвалідами повинні бути концентровані в культ-освітньому відділі, який в порозумінні з відділом пропаганди і преси відповідно їх використовує. Думаю тут, наприклад, напущення таких споменів або книжечкою окремою чи поміщувати поодинокі праці в пресі й не тільки українській. Дуже добре було б створити щось в роді матеріалу до альманаху. Багато є в наших інвалідів знімків цінних і оригінальних, що могли б послужити прекрасним матеріалом до цього. Я вірю, що тільки започаткувавши таку роботу, напевно знайдеться серед нас другий Данський з його „Хочу жати“.

Багато з нас своє інвалідство пережило чи переживає болюче, в багатьох сталося великі душевні перемини під впливом інвалідства. Чому отже тих справ не вилити на папір і не утривалити для живущих тепер і наступних поколінь. Пригадаймо собі, яку просто епопею з різними прекрасними матеріалами до пісень включно дало нам стрільцтво першої світової війни. Ми просто виховувалися на тих споминах, ми продовжували в тій війні збройне діло наших батьків. Боротьба наших різних збройних формацій в цій війні мало де зафіксована. Вона просто поволі йде в забуття. На це в великій мірі складаються політичні моменти і умовина, в яких живемо тут на еміграції. Не важно, чи ми свої опрацьовані матеріали мусило обов'язково зараз публікувати, важно щоб ми їх хочаб в своєму архіві мали, а вони діждуться свого часу.

Я апелюю отже до всіх інвалідів—пишіть спомини, вони для всіх інвалідів, а особливо для культу героїки збройної боротьби будуть мати величезне значення.

Поле до попису є надзвичайно широке—посвята при рятунку раненого товариша на полі бою, поворот воїна з війни інвалідом додому до матері, до своєї дівчини, до жінки, до своєї власної сім'ї з милими дітьми. — Всі речі зв'язані з побутом по шпиталях, по курортних місцях,

в неволі, стріча вояка інваліда з товаришами зброї і т.д. і т. ін. Взагалі тем є надзвичайно багато, я не збираюся їх перелічувати, але хочу звернути увагу на це і підкреслити вагу такої праці.

3. В еміграційному побуті є дуже багато нагоди до участі в національних святах і академіях. Я думаю, що наша найактивніша участь повинна бути особливо в святах героїки збройної боротьби. Тут особова участь в формі рефератів чи організування навіть таких свят, тут організована участь проявляється на святах на передніх місцях та академіях. Можливості праці в тому напрямі не можна уняти в якісь одні інструкції, бо це треба реалізувати на поодиноких місцях нашого побуту беручи під увагу наші спроможності та умовини на місцях теж.

Кінцеві завдання: Культ-освітня робота вимагає докладнішого простудіювання та ширшої розробки на підставі знання наших сил. Культ-освітній відділ повинен бути тісно пов'язаний в своїй роботі з відділом преси, пропаганди і інформації. В основному оживлення культ-освітньої праці залежить від самих інвалідів, від їхньої активності в тому напрямі. Ми мусимо створити героїчну епопею нашої збройної боротьби в тій світовій війні, ми не можемо діл, за які ми стали інвалідами, пустити в забуття, ми зі своєю боротьбою мусимо ввійти в історію ...

ОЛІЙНИК Арсен культ-осв. реф.

Дискутуємо за належне право і громадянську позицію укр. інвалідів

Довгі віки нашої бездержавности витиснули на нашому громадянстві свою печать поневолення і в деяких ділянках поставили нашу українську спільноту далеко позад державних народів. Ця прикра для нас дійсність має свої негативні наслідки також у відносинах між громадянством та інвалідами. Наше громадянство для інвалідів не має арозуміння. Воно не знає, яке місце серед себе визначити українським інвалідам, і чому на кожному відтинку суспільного життя спихає інвалідів на сирій кінець. Проти такого трактування інваліди рішучо борються, і на тому тлі часто доходять до конфліктів.

У висліді тих конфліктів зі сторони громадянства під адресою інвалідів сипляться закиди, а інваліди розпливаються в жалях до громадянства, що громадянство інвалідів не розуміє і, як слід не допінує. Постараймося проаналізувати справу та в цей спосіб може вдасться вплинути на поліпшення взаємовідносин. Найбільше улюблений закид, який інваліди чують на кожному кроці, це — закид, що інваліди ставлять до громадянства великі вимоги та мають з приводу неузгоджювання тих вимог неоправдані претенсії. Інвалідам закидають, що вони над міру перечулені та над міру вражливі. Вистачить тільки прийти до табору і предивитися, як видається, приміром, пряділ. В довгому хвості стоять таборяни, а між ними — інваліди на милицях. Людям на милицях тяжко стояти, але вони стоять поруч здорових, рослих хлопців та заживних молодичок і дівчат. Стоять терпеливо і ждуть на свою чергу. Чому вони не підходять до віконця поза чергою, як то звичайно бачимо у німців? Не підходять тому, що не хочуть викликати обурення „хвоста“. Вони колись пробували скористати з того святого права інваліда і підійти поза чергою, але їх звичайно вітали криками: „В нас нема привілеїв, ми всі тут рівні. Ми всі ДП“. Безногий інвалід, стукаючи милицями, маршперував слухняно в чергу. Ніхто не знає, що навіть і загострені рани інвалідові болять, і важко людині на милицях вистояти в черзі поруч здорових. А, коли знайдеться якийсь „сварливий“ інвалід і стане

рішучо в обороні свого, у всіх культурних народів прийнятого права: бути обслуженим поза чергою, то його громадяни лають та зачинають пригадувати і закидати: „От, видіте, я на нього — діда даю, я складаю останній сотик, а він, бач, як горойжиться.“ Або — приходить інвалід до громадської установи. Став на милицях перед референтом суспільної опіки і викладає йому свою справу. Референт закинувши здорову ногу на ногу сидить і слухав. Не може він ніяк спромогтися на чемність, щоб підсунути інвалідові на милицях крісло і попросити, щоб сів. Певно—панові референтові не болять ні ноги ні рани, а як хтось зверне пану реферантові увагу то тоді чує оклепану відповідь: „або я його туди послав. Нехай буде задоволений, що я з ним час трачу“. Такі і тм подібні або ще і гірші вислови часто приходиться проковтнути інвалідові—людині, яку розентузіязована українська кількадесять тисячна маса на площі перед оперовим театром у Львові в р. 1943 або колись ще давніше в р. 1918 на площі перед Софійським Собором засипала квітами та схиляла прапори перед дефілюючими сотнями. А нині—„Великий пан референт—писака“ лає інваліда на всі заставки, а в установі всі слухають і вусом не моргнуть. Бояться стратити ласку пана суспільного референта, бо не дасть лажів або керпакета. Та полишмо „хвіст“ у таборі і пана суспільного референта, а киньмо оком на залю, де відбувається академія з приводу Листопадового Зриву. Зі сцени лине на залю патріотична промова. Говорить промовець про святу кров героїв і про їх визвольний чин. Патріотично наставлена публіка ковтає сльози і згадає, як то добре було колись у Львові. А в перших рядах сидять грубеніжки—заслужені—громадяни зі своїми жінками і дітьми бо вони мали змогу купити собі квиток за ті гроші, які вони або їх батьки заробляли, коли лилась кров у боях за Львів чи Київ. А інвалід—той що проливав кров у тих боях стоїть серед „сірої“ публіки десь на „сірому кінці“, тішиться—тішиться, що народ бодай, на академії згадає в промові героїв. Йому байдуже що недавно в „хвості“ при приділі його лаяли. Він тішиться, що опромігся хтось ще говорити про криваву славу великих днів, в яких він став калікою за край свій і за той нарід, який нині його майже на кожному кроці лає та спихає до хвоста. Він радіє сумовито, бо в ньому не висіла ще та іскра ідеї, яка гнала його на барикади, на ворожі окопи, танки, під залізний дощ—аливу смерті. І, коли поставити

запит, чи має інвалід вистояти в чергах, та перед панамі референтами, та стояти на сірому кінці на листопадних академіях та інших національних святах, то не треба довго застановлюватися, щоб сказати: Так, українським інвалідам належить справедливіше трактування пристійніше місце більше уваги й пошани. Ніхто не повинен заздрити інвалідові того місця, яке йому належиться і, колиби наш загаль, як також і наші провідні круги зрозуміли це, то тоді напевно в цій справі запанувала б повна гармонія. Наш загаль мусить зрозуміти, що при кожній нагоді треба уступати своє місце інвалідові бо інвалід на це заслужив своїми ранами. Рівність і демократія абсолютно не заперечує тих прав інвалідам і коли наш загаль хоче критикувати інвалідів то нехай перед усім перевірить, чи слушні й оправдані є позиції, які наш загаль супроти них займає, бо права на перші місця при академіях належать тим що в перших боввих рядах боролися за визвольну справу, а не тим що на ті місця претендують, м'яючи дуже сумнівні заслуги! Багато можна було б сказати на цю тему та соромно представляти цю справу в усій її наготі. Громадянство повинно зревідувати своє відношення до інвалідів, ще й тому, що на тлі того асупльного відношення виникають жалі та претенсії, які мають дуже прикрі наслідки під поглядом державницького виховання.

Інвалідів наше громадянство не трактує насамперед так, як повинен трактувати свого слабшого ближнього правдивий християнин в цій ділянці. Організації жіночі повинні повести поважну освідомлючу працю і не допустити до того, як нині поширеного явища, що наші інваліди змушені шукати опертя в чужинців. Нині більшість наших інвалідів є під опікою чужонаціонального, жіноцтва, бо наші жінки дивляться на інваліда, як на зовсім непридатного каліку: під темже кутом погляду трактують інвалідів наш загаль та наші установи.

Хочемо мати свою державу. Дозволю собі поставити до громадянства запитання. Хто піде в бовві лави, хто заризикує стати інвалідом, коли наш загаль так понижено інвалідів нині трактує. Нарід, який бореться за свою волю, мусить пам'ятати, що інваліди є неминучим і невимовним льогічним наслідком кожної збройної боротьби, і їм належить почесне місце в громадянстві! Не годиться відсувати інваліда до „хвоста.“ Громадянство мусить висунути інвалідів у свої передні ради, бо в передніх рядах стояли колись інваліди, як воляки, в боротьбі

за Самостійну Українську Соборну Державу. Інвалідські рани, це божва честь українського народу, яку постійно презентуємо світові, як доказ, що український народ боровся і бореться за свої державні права і волю. Хто цього признати не хоче, той не шанує боротьби, гірш того—той боротьбу заперечує!

Слава тим, хто кров'ю своєю освятив нам нашу Визвольну Ідею, та цією кров'ю пише дальші сторінки історії наших Визвольних Змагань.

До В.п.п. Читачів „Українського Інваліда“

Щоб наш новонароджений орган був цікавий та справно виходив, Головна Управа СУІ та Редакція „Українського Інваліда“ просить своїх читачів, зокрема Півів Побратимів - Інвалідів, надсилати до ред. „Укр. Інваліда“ різного роду матеріяли: статті на загально - громадські та політичні теми, витримані в державницькому дусі та насвітлені з інвалідського штанд-пункту становища; статті, на теми організаційно-інвалідські, конкретні проекти, присвячені справам інвалідського життя й побуту, дописи про життя на місцях, оповідання на теми з Визвольної Боротьби, поезії, гуморески і т. п.

Управа і Редакція.
